

Farmacologia

2012/2013

Codi: 101774

Crèdits ECTS: 6

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2500891 Graduat en Infermeria	830 Graduat en Infermeria	FB	2	2

Professor de contacte

Nom: Eulalia Pérez Esquirol

Correu electrònic: MariaEulalia.Perez@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No hi ha prerequisits per cursar l'assignatura de Farmacologia Clínica. Tot i així és recomanable haver cursat les assignatures d'Estructura del Cos Humà i Funció del Cos Humà.

Objectius

L'assignatura de Farmacologia té 6 crèdits ECTS i està considerada com a obligatòria en el pla d'estudis de la Universitat Autònoma de Barcelona per a l'obtenció del títol de grau en infermeria.

L'abordatge terapèutic amb fàrmacs és un dels pilars en què es basa el control de les malalties en la nostra societat, i els professionals d'infermeria tenen un paper molt actiu en la realització d'activitats relacionades amb el seguiment de la terapèutica farmacològica. La valoració de l'efectivitat, la prevenció, la detecció i l'actuació davant d'efectes indesitjables, l'administració de fàrmacs i, per últim, però no menys important, l'educació sanitària són funcions que han de desenvolupar de manera sistemàtica i integrada en la seva tasca diària.

El desenvolupament competent de les funcions esmentades posa en joc contínuament els coneixements i la capacitat de comunicació dels professionals d'infermeria i això implica, necessàriament, que s'han d'actualitzar periòdicament en els procediments d'anamnesi farmacològica, els coneixements farmacològics i en la millora de l'educació al pacient. L'accés a fonts d'informació fiables, independents i actualitzades és bàsic per actualitzar els coneixements.

Objectius formatius:

- Conèixer els diferents grups de medicaments, el seu mecanisme d'acció, característiques farmacocinètiques i farmacodinàmiques, i principals indicacions.
- Conèixer els efectes esperats i els efectes adversos dels diferents grups de fàrmacs.
- Adquirir habilitats per al desenvolupament de les activitats relacionades amb la terapèutica farmacològica.
- Adquirir habilitats en la cerca i síntesi de la informació farmacològica per a la resolució de casos clínics.

Competències

- Analitzar i sintetitzar fenòmens complexos

- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom
- Identificar, analitzar i prendre l'opció resolutiva més adequada per donar resposta als problemes de l'àmbit professional, de manera eficient i eficaç.
- Oferir una atenció sanitària tècnica i professional adequada a les necessitats de salut de les persones ateses, d'acord amb l'estat de desenvolupament dels coneixements científics de cada moment i amb els nivells de qualitat i seguretat que s'estableixen a les normes legals i deontològiques aplicables.
- Protegir la salut i el benestar de les persones o grups atesos garantint la seva seguretat
- Respectar el medi ambient i fomentar el desenvolupament sostenible

Resultats d'aprenentatge

1. Identificar, analitzar i prendre l'opció resolutiva més adequada per donar resposta als problemes de l'àmbit professional, de manera eficient i eficaç.
2. Analitzar i sintetitzar fenòmens complexos.
3. Descriure els principis farmacocinètics i farmacodinàmics dels tractaments aplicats.
4. Descriure els principis per administrar fàrmacs i altres teràpies amb seguretat.
5. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
6. Identificar els diferents grups de fàrmacs i productes sanitaris, els principis de la seva autorització, ús i indicació, i els mecanismes d'acció dels mateixos
7. Respectar l'entorn medi ambiental i fomentar el desenvolupament sostenible.

Continguts

Tema 1. Introducció a la Farmacologia Clínica.

Tema 2. Farmacocinètica: processos d'absorció, distribució, biotransformació i eliminació dels medicaments de l'organisme.

Tema 3. Farmacodinàmia: receptors diana, fàrmacs agonistes i antagonistes, mecanismes d'acció dels fàrmacs.

Tema 4. Farmacovigilància.

Tema 5. Terapèutica farmacològica dels processos infecciosos.

Tema 6. Farmacologia del Sistema Nerviós Autònom.

Tema 7. Farmacologia del Sistema Nerviós Central.

Tema 8. Tractament del dolor.

Tema 9. Tractament de patologies del sistema endocrí.

Tema 10. Tractament de malalties respiratòries.

Tema 11. Tractament de malalties digestives.

Tema 12. Fàrmacs de l'aparell cardiovascular.

Metodologia

1.-Classes teòriques presencials amb suport TIC en les que es desenvoluparan els continguts de l'assignatura. L'objectiu de les classes teòriques és facilitar els conceptes bàsics fonamentals.

2.-Seminaris: es treballarà de manera individual i en petits grups situacions pràctiques en forma de discussió i solució de casos. Els objectius dels seminaris són conèixer les fonts de consulta més útils en farmacologia i relacionar la cerca bibliogràfica, els conceptes teòrics, l'activitat infermera i la presa de decisions per donar una resposta sintètica a la situació plantejada.

2.1-L'estudiant haurà de treballar de manera individual cada una de les situacions que es plantejaran i elaborarà un treball per escrit en grup, que s'haurà d'entregar, amb la resolució del cas.

2.2-L'estudiant realitzarà una presentació oral davant la resta de companys.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals amb suport TIC i debat en gran grup	38,5	1,54	6
Seminaris de discussió de casos, treball en petits grups dels objectius d'aprenentatge.	7	0,28	6
Treball individual i presentació al gran grup amb suport TIC	7	0,28	
Tipus: Autònomes			
Cerca bibliogràfica. Elaboració de resum per escrit que integri els coneixements de l'assignatura i els resultats de la cerca bibliogràfica per a la solució d'un cas.	90	3,6	4, 6

Avaluació

L'avaluació serà continuada i formativa mitjançant:

- proves escrites progressives que alliberaran matèria teòrica i s'organitzaran en 2 parcials tipus test.

- seminaris de casos:

treballs grupals i per escrit i

presentació oral individual

De manera esquematitzada serà avaluada de la següent manera:

Dues proves parcials tipus test: nota numèrica entre 0-10, cada una de les proves representarà el 40% sobre la nota final.

Treball grupal per escrit: nota numèrica entre 0-10 (15% de la nota final).

Presentació oral individual: nota numèrica entre 0-10 (5% de la nota final).

Prova final de síntesi: prova escrita tipus de test en el cas de no haver alliberat la matèria en els dos parcials. Nota numèrica entre 0-10 (80% de la nota final).

L'assistència als seminaris és obligatòria.

Criteris d'avaluació:

S'alliberarà matèria amb un 5 en cada un dels 2 parcials.

Per aprovar l'assignatura caldrà tenir una puntuació de 5 o més en cada un dels 2 parcials (o un 5 ó més en la prova final de síntesi) i una puntuació de 5 ó més en els seminaris de casos (treball grupal+presentación oral individual).

Definició de NO PRESENTAT: s'entendrà per no presentat quan:

- l'estudiant no realitzi les proves parcials escrites tipus test o, si s'escau, no es presenti a la prova final de síntesi.
- l'estudiant falta a més del 33% dels seminaris de casos.

Revisió d'examen: Es podran revisar les proves escrites durant el període determinat per aquest fi, un cop publicada la nota final. No s'acceptaran sol·licituds de revisió en dates fora del límit establert.

Tractament d'eventuals casos particulars: per tractar aquests casos es reunirà una comissió avaluadora.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Presentació oral dels casos	5%	2,5	0,1	1, 2, 4, 5, 6, 7
Proves escrites	80%	2,5	0,1	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Treballs grupals de solució de casos	15%	2,5	0,1	1, 2, 4, 5, 6, 7

Bibliografia

Bibliografia específica

Castells S, Hernández M. Farmacología en enfermería. 3ª ed. Barcelona: Elsevier; 2012.

Clayton B, Stock Y. Basic Pharmacology for Nurses. 15th ed. St Louis: Mosby; 2009.

Flórez J, Armijo JA, Mediavilla A. Farmacología Humana. Barcelona: Elsevier Masson SA; 2008.

Lüllmann H. Atlas de Farmacología 2ªedición. Barcelona: Masson; 2004.

Mosquera JM, Galdós P. Farmacología clínica para enfermería. 4ª ed. Madrid: McGraw-Hill Interamericana; 2005.

Pacheco del Cerro E. Farmacología y Práctica de Enfermería. 4ª ed Madrid: McGraw-Hill Interamericana; 2005.

Pradillo P. Farmacología en Enfermería. Madrid: DAE (Grupo Paradigma); 2003.

Rang H, Dale M. Farmacología. Barcelona: Ed Elsevier; 2008.

WEBgrafia

Agència Espanyola del Medicament i Productes Sanitaris (AEMPS): <http://www.aemps.gob.es>

La AEMPS és responsable de garantir a la societat, des de la perspectiva de servei públic, la qualitat, seguretat, eficàcia i correcta informació dels medicaments i productes sanitaris.

En aquesta pàgina oficial podeu trobar:

Fitxes tècniques i prospectes de medicaments per consultar sobre fàrmacs concrets.

<http://www.aemps.gob.es/cima/fichasTecnicas.do?metodo=detalleForm>

Són els documents aprovats per l'AEMPS on es descriuen les característiques completes dels medicaments, així com la seva composició, indicacions, posologia, precaucions d'ús, interaccions, reaccions adverses...

Notes informatives sobre seguretat i alertes de medicaments:

<http://www.aemps.gob.es/informa/notasInformativas/medicamentosUsoHumano/seguridad/home.htm>

European Medicines Agency: <http://www.ema.europa.eu>

Pot ser útil per trobar informació sobre fitxes tècniques i prospectes de medicaments no accessibles en l'AEMPS i alertes a nivell europeu.

Butlletins del Departament de Salut per als professionals sanitaris:

<http://www20.gencat.cat/portal/site/canalsalut>

En aquesta plana web es pot consultar informació revisada i elaborada per professionals independents sense interessos comercials que pot ser d'interés per mantenir-se actualitzat. En l'apartat anomenat professionals cal clicar recursos i després butlletins de salut per accedir als següents butlletins:

Butlletí d'informació terapèutica (BIT): té com a objectiu difondre informació científica, objectiva i actualitzada sobre medicaments entre els professionals sanitaris.

Butlletí de Farmacovigilància de Catalunya: té com a objectiu difondre i estendre informació sobre les reaccions adverses a medicaments més rellevants entre els professionals sanitaris

Butlletí de Prevenció d'errors de medicació: té com a objectiu posar en coneixement i difondre als professionals sanitaris informació sobre la prevenció d'errors de medicació.

Cochrane Plus: <http://www.biblioteca-cochrane.com/>

Base de dades amb assaigs clínics, revisions sistemàtiques i meta-anàlisis. Accés gratuït parcial a una part del contingut, traduït al castellà, finançat pel Ministeri de Sanitat. És útil perquè dóna respostes basades en l'evidència a preguntes concretes en terapèutica i elabora conclusions.

Centre d'Informació de Medicaments de Catalunya (CEDIMCAT): <http://www.cedimcat.info/>

Resolució de consultes de forma activa. Es pot accedir a la base de dades de les preguntes ja resoltes. Part d'accés lliure i part d'accés amb prèvia subscripció gratuïta.

Fundació Institut Català de Farmacologia (FICF) <http://www.icf.uab.es>

Té l'objectiu de promoure **la prescripció raonada dels medicaments i la utilització efectiva i eficient dels mitjans terapèutics:**

En aquesta pàgina podeu trobar:

SIETES (Sistema de Información Esencial en Terapéutica y Salud) Base de dades amb referències sobre farmacologia clínica i terapèutica, mètodes i criteris per a la selecció de medicaments, amb comentaris crítics a alguns dels articles seleccionats: <http://www.icf.uab.es/informacion/Papyrus/sietes.asp>

Butlletí Groc és un butlletí sobre **terapèutica** que tracta sobre diferents aspectes de l'ús de medicaments: <http://www.icf.uab.es/ca/productes/bg/butlletigroc.html>

Notícies Butlletí Groc, un blog on podeu trobar novetats en farmacologia: <http://w3.icf.uab.es/notibg/bgcat.php>

Guies de Pràctica Clínica de la Generalitat accessibles al web: <http://www.gencat.cat/ics/professionals/guies/>

Les guies de pràctica clínica són una sèrie de recomanacions pels principals problemes de salut que estan elaborades per professionals de l'Institut Català de la Salut.

The Registered Nurses' Association of Ontario (RNAO):

<http://www.rnao.org/Page.asp?PageID=924&SiteNodeID=523>

Portal que conté guies basades en l'evidència per al personal d'infermeria traduïdes al castellà gràcies a un conveni entre la RNAO i Investigación en Enfermería (Investén-ISCIII) Instituto de Salud Carlos III.

Especialment útil per elaborar protocols d'actuació o fins i tot implementar els ja elaborats per la RNAO .

Base de dades de revistes: <http://www.scielo.org>

Base de dades de revistes que dóna accés a més de 50 revistes espanyoles a text complet.

Biblioteca Virtual en Salud España: <http://bvsalud.isciii.es/php/index.php>

Cerca per paraules claus a diferents recursos i amb accés gratuït a textos complets.

Butlletí britànic independent: <http://www.wemerec.org>

[WeMerec \(Welsh Medicines Resource Centre\)](http://www.wemerec.org): Butlletí britànic, independent que revisa patologies. En anglès amb subscripció i gratuït.

National Institute for Health and Clinical Excellence : <http://www.nice.org.uk>

The National Institute for Health and Clinical Excellence (NICE) provides guidance, sets quality standards and manages a national database to improve people's health and prevent and treat ill health.

National Health Service: <http://www.nyrdtc.nhs.uk>

[RDTC \(Regional Drug & Therapeutics Centre\)](http://www.nyrdtc.nhs.uk): Butlletí del National Health Service (NHS) de fàrmacs. En anglès i gratuït.